Archive of SID

مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، دوره ۲۹، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۰: ۳۹۶-۳۹۵

● **نامه به سر دبیر** کد مقاله: ۰۴۱

ریشه مشکلات نظام تعرفه‌ای کشور کجاست؟

لیلا دشمنگیر
دانشجوی دکتری سیاست‌گذاری سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

در نامه نوشته شده به سردبیر در دوره ۲۹، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۰ با عنوان «تعرفه‌های درمانی و پیامدهای ناخوشایند» توسط دکتر عبدالحمید حسابی، از آنجا که نویسنده در انتهای نامه خود از خوانندگان خواسته بود نظرات خود را بیان کنند بنابراین انگیزه‌ای شد برای آنکه دست به قلم شده و با توجه به مطالعه‌های متعددی که در زمینه تعرفه انجام داده‌ام نکاتی در این باب بنویسم.

به طوری که می‌دانیم هر ساله یکی از حساس‌ترین و چالش برانگیزترین موضوع‌ها در نظام سلامت کشورمان بحث تعرفه‌گذاری و چگونگی تعیین تعرفه‌ها و میزان آن‌ها می‌باشد. اهیمت این موضوع به حدی است که می‌توان گفت تعرفه‌گذاری به یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌گذاران نظام درمانی کشور تبدیل شده که علاوه بر تأثیر بر عدالت، کارایی، کیفیت و پاسخگویی در ارایه خدمات، نظام آموزشی کشور را نیز تحت تأثیر قرار داده و باعث گرایش فارغ‌التحصیلان پزشکی به برخی رشته‌های خاص شده است. پس با توجه به اهمیت این امر بدیهی است که تعیین تعرفه‌ها به صورت صحیح و اصولی بسیار مهم بوده و در غیر این صورت باعث ایجاد آثار نامطلوب بر استمرار خدمات در نظام سلامت می‌گردد. یکی از مهم‌ترین مشکلات و مباحث عنوان شده در این خصوص در نظام سلامت کشور، بحث غیر منطقی بودن تعرفه‌ها یا قیمت‌های برنامه‌ای می‌باشد که به نظر برخی به معنی تعیین تعرفه کمتر از برآورد قیمت تمام شده خدمت ارایه شده است. بر اساس مطالعه انجام شده توسط نویسنده و همکارانش (۴-۱) با وجود آنکه عوامل متعددی مانند ضعف در ساختار، روش‌ها و اصول تعرفه‌گذاری، استناد به کتاب کالیفرنیا پس از گذشت قریب به ۲۰ سال و بهم خوردن رابطه صحیح میان ارزش خدمات به دلیل ورود فناوری‌ها و روش‌های جدید تشخیص و درمان و ... باعث ایجاد مشکلات عمده در نظام تعرفه‌گذاری کشور شده اما آنچه که بیشتر قابل توجه بوده و مبنای بسیاری از چالش‌های ذکر شده و احساس غیرمنطقی بودن تعرفه‌ها می‌باشد عدم تناسب درون رشته‌ای و بین رشته‌ای در بسیاری از خدمات گروه‌های مختلف بالینی است. در واقع در پاره‌ای از مواقع برخی عرضه‌کنندگان خدمات درمانی با استناد به غیر واقعی بودن تعرفه‌ها خدمات درمانی را به طور مطلوب در اختیار مصرف‌کنندگان قرار نمی‌دهند و یا در قالب پرداخت‌های زیرمیزی (و غیر اخلاقی) باعث فشار بیش از حد بر مصرف‌کنندگان می‌شوند. همچنین احساس غیر واقعی بودن تعرفه‌ها باعث می‌گردد که عرضه‌کنندگان خدمات از طرف قرارداد شدن با سازمان‌های بیمه‌گر خودداری نموده و یا باعث مصرف بیش از حد این خدمات توسط مصرف‌کنندگان شوند (تقاضای القایی). البته چنین رفتاری می‌تواند به دلایل دیگر (مثلاً نحوه تعامل سازمان‌های بیمه‌گر با ارایه‌کنندگان خدمت یا سرعت عملکرد سازمان در پرداخت دیون) نیز مرتبط باشد. در کل این عدم تناسب در درون یک رشته بالینی و یا در میان رشته‌های بالینی باعث شده تعرفه‌های موجود در کشور در عمل کشش لازم جهت تأمین هزینه‌های درمانی را نداشته و نظام کل کشور به لحاظ کیفی از این محل تحت تأثیر

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-09-08]

www.SID.ir

Archive of SID

قرار گرفته و خریدار و ارایه‌دهنده خدمات درمانی از این طریق به شدت آسیب ببینند. بنابراین امید بر آن است با تدوین کتاب مرجع تعرفه‌گذاری دیگر و انتشار آن به عنوان جایگزینی بر کتاب کالیفرنیای قدیم و رفع این بی‌تناسبی‌ها درآمدها با مخارج تناسب پیدا کرده و شاهد کم شدن مشکلات ذکر شده در نظام سلامت کشور باشیم.

مراجع

1- Doshmangir L, Rashidian A (dissertation). Effect of Proposed Changes of Relative Values of Different Specialists Medical Tariffs on Payment Weight of Specialties and Health System Costs. Department of Health Management and Economics, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran; 2010 (Persian).

2- Doshmangir L, Rashidian A. Methodology and challenges of making tariff-An overview on how to use Resource-Based Relative Value Scale (RBRVS) in determining physicians' payment rate. homasal journal [in press]. 2011 (Persian)

3- Doshmangir L, Rashidian A, Akbari Sari A. Unresolved issues in medical tariffs: challenges and their respective solutions for improving tariff system in Iran's health sector. Hospital Journal [in press]. 2011 (Persian)

4- Doshmangir L, Rashidian A, Moaeiri F, Akbari Sari A. Effect of Proposed Changes of Relative Values of Different Specialists Medical Tariffs on Payment Weight of Specialties and Health System Costs. Hakim Research Journal. 2011; 14(1): 1-9. (Persian)

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-09-08]

www.SID.ir